

Statement Op weg naar inclusief onderwijs

Landelijke beroepsverenigingen en Masteropleidingen Educational Needs.

Wie je ook bent, je hoort er altijd bij.

Nederland heeft in 2016 het VN verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap geratificeerd. In artikel 24 van dat verdrag staat dat een 'inclusief onderwijssysteem' wordt gewaarborgd. Inclusief onderwijs is dus een vanzelfsprekende verantwoordelijkheid voor ons allemaal, er is geen andere keuze.

De leden van het Platform van beroepsverenigingen en de drie opleidingen master Educational Needs willen vanuit overtuiging en ieder op eigen wijze samen bijdragen aan het realiseren van inclusief onderwijs en nemen **gezamenlijk stelling** in dit document.

Inclusief onderwijs als fundament voor een inclusieve samenleving.

We geloven dat, als kinderen elkaar ontmoeten in hun kindertijd, ze levenslang meer openstaan voor diversiteit. En als kinderen en jongeren het gevoel krijgen dat ze gewaardeerd en gerespecteerd worden, goed genoeg zijn zoals ze zijn, mogen leren samen met anderen in hun buurt... dan scheidt dat vertrouwen in het eigen kunnen: een belangrijke voorwaarde om jezelf te ontwikkelen.

Wij geloven dat inclusief onderwijs ten goede komt aan alle kinderen en jongeren. Voor de professionals in alle onderwijssectoren geldt dat lesgeven aan een zeer diverse leerlingenpopulatie en het vergroten van onderwijskansen van leerlingen een flinke uitdaging is. Eén van de voorwaarden is dat samenwerking noodzakelijk is in dit complexe proces, zowel binnen als buiten de school. Het fundament wordt gevormd door het ontwikkelen van een positieve mindset ten aanzien van diversiteit en inclusief onderwijs en het als team werken aan een gemeenschappelijke visie. Daarnaast vraagt het om een transformatie van de huidige organisatie van het onderwijs.

Wij

- LBBO: de overkoepelende organisatie voor de beroepsgroepen van intern begeleiders, ambulante begeleiders, gedragsspecialisten, jonge-kindspecialisten, beeldbegeleiders, specialisten begaafdheid en zelfstandig begeleiders in het onderwijs;
- LBRT, de beroepsvereniging van professionals die zich hebben gespecialiseerd in de specifieke ondersteuningsbehoeften van kinderen en volwassenen met leerproblemen of leerstoornissen;
- lbvA, de internationale Beroepsvereniging van Autismespecialisten;
- BIOND, vereniging voor begeleiders in onderwijs. Zet zich in voor begeleiders van jongeren op het voortgezet onderwijs en het mbo. Van leerling-, loopbaan- en studieloopbaanbegeleiders tot decanen, mentoren en zorgcoördinatoren;
- De drie opleidingen die de master Educational Needs verzorgen:
 - o Hogeschool Fontys
 - o Hogeschool Windesheim
 - o Hogeschool Utrecht

willen vanuit het perspectief van goed onderwijs voor alle kinderen en jongeren inhoud geven aan onze activiteiten. Wij willen samen met de scholen werken aan de ontwikkeling van een inclusieve visie, grondhouding en taal van onderwijsprofessionals en hun teams. Dat betekent dat we onze aankomende collega's en onderwijsprofessionals – in het kader van leven lang ontwikkelen – willen toerusten om onderwijs te organiseren dat aansluit bij de onderwijsbehoeften van alle kinderen en jongeren.

Bijlagen:

In de bijlagen tref je verdieping en meer uitleg aan bij ons statement en een addendum.

Verdieping en meer uitleg bij ons statement

Hoe kijken we naar diversiteit?

Mensen verschillen van elkaar: sommige verschillen zijn zichtbaar, andere niet. Sommige kenmerken gaan gepaard met een geprivilegieerde positie in onze samenleving, andere kenmerken dreigen reden te zijn tot minder kansen en dus tot discriminatie. Deze kenmerken beïnvloeden elkaar (kruispuntdenken): dus het is goed om de volledige mens te zien, alle deelidentiteiten en rollen in beeld te hebben en ons tegelijk bewust te zijn van wie we zelf zijn en waar onze blinde vlekken zitten. Het waarderen van diversiteit betekent dat we actie zullen moeten ondernemen, op diverse terreinen (zie onder: micro, macro en meso niveau).

Inclusief onderwijs is gericht op mogelijkheden/talenten van elk kind

Elk kind en elke jongere wil gezien worden en zich competent voelen en heeft recht op goed en thuisbij onderwijs. Kortom, elk mens wil gekend, herkend, en erkend worden. Vanuit deze grondhouding willen we verschillen tussen leerlingen recht doen. We zijn er ons van bewust dat deze grondhouding per definitie betekent dat we complexiteit gaan moeten leren aanvaarden als een realiteit. De bijzondere complexiteit die samenhangt met het willen inspelen op diversiteit in de klas vraagt om andere wijzen van samenwerking met collega's. Hoe kun je als team realiseren dat je er niet alleen voor staat. Het vraagt om, vanuit een gemeenschappelijke visie op inclusief onderwijs, opnieuw samen doordenken van de organisatie van inclusief onderwijs op verschillende niveau's:

- **Op microniveau**
 - o diversiteit in de klas te waarderen en verschillen te benutten ("Wat kan jij beter dankzij ... (je culturele achtergrond, je beperking, de hobbels die je hebt meegemaakt enz)?"
 - o het onderwijs af te stemmen op mogelijkheden van kinderen en hun talenten te versterken;
 - o in het curriculum en ons professionaliseringsaanbod de vanzelfsprekendheid hiervan tot uiting te brengen.
- **Op mesoniveau**
 - o te investeren in visieontwikkeling;
 - o interprofessioneel samen te werken in school en in het netwerk rond de school
 - o verbindend samen te werken met kinderen en ouders als partner;
 - o het ontwikkelen van lesmaterialen gebaseerd op principes van Universal design for learning. Universal design for learning betekent kort gezegd: onderwijs ontwerpen voor iedereen. Hierbij ga je uit van verschillende talenten, mogelijkheden, leerstijlen en docentstijlen gericht op effectief gedifferentieerd inclusief onderwijs.
- **Op macroniveau**
 - o domeinoverschrijdende samenwerking (gemeente, zorg, stage, arbeid, enz.) met als doel om toegankelijkheid te vergroten;
 - o ondersteuning en zorg te realiseren in de begeleiding en coaching;
 - o de toegankelijkheid van gebouwen, het HR-beleid en de zorg voor collega's.

Toelichting bij de tekst:

Waar we spreken over kinderen en jongeren in deze tekst gaat het om kinderen van alle leeftijden en studenten. Als doelgroep rekenen we alle onderwijssectoren. Als we spreken over scholen, dan bedoelen we hiermee de school als gemeenschap, als onderdeel van de samenleving, verbonden met zorg, gemeente, instanties, bewoners...

Addendum

Context en meer info: Inclusief onderwijs als fundament voor een inclusieve samenleving

De Kamer sprak op 30 maart 2022 uitgebreid met minister Wiersma over passend en inclusiever onderwijs en de ambitie om tot inclusiever onderwijs te komen. De minister gaf hierbij aan haast te willen maken. Zijn streven is 'onderwijs waarbij je gezien en gehoord wordt als leerling'. Minister Wiersma zei een heldere, gedragen visie op inclusiever onderwijs te willen ontwikkelen. Ook wil hij een routeboek of stappenplan maken dat houvast biedt. Lees meer over huidige context en beleid hieronder.

De kinderrechtenorganisatie 'Defence for children' maakt zich sterk voor het recht op inclusief onderwijs en heeft vanaf januari jl. de taak en inhoud overgenomen van Platform in1school. De site bevat veel goede en nuttige informatie voor collega's over inclusief onderwijs. Zie de link naar 'de veel gestelde vragen over inclusief onderwijs'. Deze heel informatieve site is bereikbaar via de link <https://www.defenceforchildren.nl/contact/veelgestelde-vragen/inclusief-onderwijs/>

Bij de evaluatie van passend onderwijs is de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs tot stip op de horizon benoemd [Naar inclusiever onderwijs - Steunpunt Passend Onderwijs \(steunpuntpassendonderwijs-povo.nl\)](#).

Minister Wiersma wil vaart zetten achter verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs: <https://www.vo-raad.nl/nieuws/minister-wil-vaart-zetten-achter-verbeteraanpak-passend-onderwijs-en-route-naar-inclusiever-onderwijs>. Naar aanleiding van onder meer de [voortgangsrapportage passend onderwijs](#) en de [verzuimbrieven](#) sprak de Kamer op 30 maart uitgebreid met minister Wiersma over passend en inclusiever onderwijs. In het debat werd uitgebreid gesproken over de ambitie om tot inclusiever onderwijs te komen. De minister wil onder meer de [verbeteraanpak passend onderwijs](#) aanscherpen en versnellen, liefst in relatie met de ontwikkeling naar inclusiever onderwijs. Minister Wiersma zei een heldere, gedragen visie op inclusiever onderwijs te willen ontwikkelen.

Universal design for learning

UDL: Principles and Practice <https://www.youtube.com/watch?v=pGLTJw0GSxk>

Lessen ontwerpen voor iedereen; Universal design for learning in de praktijk; Loui Lord Nelson (2016)